

Παναγιώτης Μαυροειδής

Υπάρχει ένα ανέκδοτο, τυπικό ίσως δείγμα συγκάλυψης του φυλετικού ρατσισμού ή/και αποκάλυψης της υποκρισίας:

«εγώ δεν είμαι ρατσιστής, απλώς οι μαύροι μυρίζουν».

Η αλήθεια είναι πως καμιά αντιδραστική και μισάνθρωπη αντίληψη δε μπορεί να κατανοηθεί χωρίς υποκριτική αποκήρυξη του αποτρόπαιου προσώπου της και χωρίς νομιμοποίησή της με άλλους, παράγοντες, υπαρκτούς ή μη, αλλά σίγουρα πιο αποδεκτούς στη «μέση συνείδηση».

Έχει τεράστια σημασία η συζήτηση που γίνεται με αφορμή την άρνηση μερίδας γονέων στο **Ωραιόκαστρο** (και του Δημάρχου!) να συνυπάρξουν τα παιδιά τους με προσφυγόπουλα στο σχολείο. Το μοτίβο είναι σχεδόν πανομοιότυπο:

«κάθε άλλο παρά είμαστε ρατσιστές, αντίθετα συμπονάμε τους πρόσφυγες. Όμως, είναι φορείς μολυσματικών ασθενειών και κινδυνεύουν τα παιδιά μας».

Φυσικά και δε λένε όλοι ψέματα, ούτε είναι όλοι υποκριτές ή πολύ περισσότερο ...φασίστες, όσοι αναπαράγουν αυτή τη θεωρία. Άλλο πράγμα αν κάνουν ευτυχισμένους τους ρατσιστές και τους φασίστες...

Στην πλειοψηφία τους πρόκειται για **συνηθισμένους** ανθρώπους, λίγο ως πολύ φορείς της περίφημης «μέσης συνείδησης». Αυτό είναι ακριβώς που κάνει τα πράγματα **δυσκολότερα** και εδώ δε βοηθάνε οι «ευκολίες» και οι απλουστεύσεις, αλλά, αντίθετα, απαιτείται βαθύτητα και σοβαρότητα στην αντιπαράθεση.

Αλήθεια, πρέπει να θεωρηθεί δεδομένη και ακλόνητη η παραδοχή ότι τα μεταναστόπουλα είναι φορείς «μολυσματικών ασθενειών»;

Όποιος κάνει τον κόπο να ρίξει μια ματιά σε χιλιάδες έρευνες και μελέτες από διεθνείς οργανισμούς, ιατρικές και άλλες οργανώσεις, θα διαπιστώσει ότι αυτή η θεωρία δεν ευσταθεί. Οι πληθυσμοί που μεταναστεύουν έχουν λίγο ως **πολύ ανάλογη κατανομή ασθενειών και κινδύνων ασθενειών** με αυτές των χωρών υποδοχής, με μία επίταση σε ορισμένες ασθένειες (χωρίς όμως κάποια διαφορά που συνιστά τάξη μεγέθους). Η διαφοροποίηση αυτή συναρτάται κατά βάση με παράγοντες που σχετίζονται με το **δρόμο της μετανάστευσης** και ακόμη περισσότερο με τις άθλιες **συνθήκες παραμονής στη χώρα υποδοχής**.

Ας πούμε μόνο ένα παράδειγμα, για να γίνει κατανοητό το προηγούμενο: Τα κρούσματα **φυματίωσης** στη Συρία είναι στατιστικά 17 ανά 100.000 κατοίκους, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ευρώπη είναι 37! (στοιχεία από Παγκόσμια Τράπεζα και Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, βλέπε αναφορά σε σχετικό Δελτίο Τύπου: The risk of being infected or developing TB disease depends on several factors including TB rates in

the country of origin. New TB cases in some origin countries are lower than the European Region's average. In Syria, for example, new TB cases are 17 per 100 000 population, which is less than half than the European Region's average (37) and not much higher than the EU/EEA average (12). In addition, as TB is not easily transmissible and contacts are limited, there is a low risk that migrants transmit the disease to the resident population.)

Ας αναρωτηθούμε και κάτι άλλο: Άραγε, σε ότι αφορά σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες όπως το **HIV/AIDS**, τι είναι πιθανότερο; να τις φέρνουν προσφυγόπουλα από αραβικές χώρες ή να τις «εισπράττουν» στις χώρες υποδοχής; Θα ήταν πολύ χρήσιμη μια ματιά στα σχετικά στοιχεία, όπως και σε άλλα πράγματα για παράδειγμα ο εθισμός σε **εξαρτησιογόνες ουσίες**...

Με την ευκαιρία, ο επικεφαλής των **Γιατρών Χωρίς Σύνορα** Νικήτας Κανάκης, δήλωσε ότι τα προσφυγόπουλα στο Ωραιόκαστρο, είναι όλα **εμβολιασμένα**.

Ο **κίνδυνος αύξησης των ασθενειών** στα προσφυγικά κέντρα όπου μαντρώνουν ενήλικες και παιδιά η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι δουλικές σε αυτήν κυβερνήσεις όπως η ελληνική, είναι υπαρκτός. Δε σχετίζεται όμως με τα μεταναστώπουλα και το χρώμα τους, αλλά, αντίθετα, συνδέεται άρρηκτα με την **αθλιότητα των συνθηκών** που οι κρατούντες δημιουργούν κατά των φτωχών και κατατρεγμένων ανθρώπων.

Όποιος λοιπόν ανησυχεί για την υγεία των μαθητών στα ελληνικά σχολεία, πρέπει με θάρρος εν τέλει να αναρωτηθεί:

Άραγε, θα κυνηγήσουμε τους φτωχούς ή τη φτώχεια;

Θα ενοχοποιήσουμε τους εξαθλιωμένους ή την εξαθλίωση;

Ή μήπως πριν από όλα πρέπει να πάρουμε με τις πέτρες τους άθλιους που επιβάλλουν τον ξεριζωμό, τη φτώχεια και την εξαθλίωση;

Αν αυτά είναι τα πραγματικά ερωτήματα, είναι φανερό πως όχι μόνο είμαστε αποφασιστικά ενάντια σε φαινόμενα αποκλεισμού προσφυγόπουλων από τα σχολεία, αλλά δεν καταπίνουμε και αμάσητες τις δήθεν αντιρατσιστικές ευαισθησίες του Υπουργείου Παιδείας και γενικά της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ.

Αν η απάντηση για κάποιους είναι πως το «άμεσο και επιτακτικό σήμερα» είναι να απομονώσουν τους φτωχούς και εξαθλιωμένους «για να μη κολλήσουμε», τότε ας σκεφτούν ότι αυτή η επιλογή τελικά δε στοχεύει μόνο στα μεταναστώπουλα από τη Συρία, αλλά και τα δικά τους ανασφάλιστα, κακο-ταϊσμένα, ταλαιπωρημένα και αποθαρρημένα ψυχικά παιδιά, τόσο στην Ελλάδα όπου βολοδέρνουν άνεργα, όσο και αλλού όταν σέρνουν τις βαλίτσες τους.

Ξεχάσαμε τόσο γρήγορα το όνειδος των πεινασμένων μαθητών και τον εξευτελισμό των συσσιτίων στα σχολεία, σαν να είμαστε στην κατοχή;

Για να μιλήσουμε με τη γλώσσα της κατοχής και του πολέμου, είναι σαν να ρίχνει κανείς στην πυρά και όχι να υποδέχεται με νοσοκομειακή αρωγή και συναισθηματική στήριξη τους τραυματίες των μαχών με τις -όντως- ανοιχτές και πιθανά δύσοσμες πληγές τους.

Η δυσάρεστη αλήθεια είναι οι αντιδράσεις τύπου Ωραιόκαστρου φέρνουν στην επιφάνεια, τη γενικότερη σήψη και αποτυχία των αξιών και της στάσης ζωής που γεννά και αναπαράγει ο σύγχρονος καπιταλιστικός κόσμος και η ατομική, ανταγωνιστική αντίληψη που αποτελεί στυλοβάτη του. Ο Ζ. Μπάουμαν, υπενθυμίζοντας τις τρεις κατηγορίες των πηγών του ανθρώπινου φόβου, δηλαδή αυτή των κινδύνων από την αδάμαστη φύση, την τρωτότητα του ανθρώπινου σώματος και την **έχθρα και απειλή από άλλους ανθρώπους**, επισημαίνει το παράδοξο: Ενώ η πρόοδος της επιστήμης γενικά και της

ιατρικής ειδικότερα έχουν περιστείλει τις δύο πρώτες πηγές, αντίθετα ο φόβος των ανθρώπων για άλλους ανθρώπους, είναι σήμερα στο απόγειό του. Πολλοί άλλωστε έχουν μιλήσει για **«εποχή του φόβου»**. Αν αυτό δεν είναι αποτυχία του σύγχρονου πολιτισμού και ειδικά των ηγητόρων του, τι είναι; Και αυτό άραγε το πιστώνονται τα «επικίνδυνα» δεκάχρονα αγόρια και κορίτσια από τη Συρία ή οι διαμορφωτές πολιτικής και πολέμαρχοι της Δύσης και του NATO, που έχουν επιβάλει παντού ένα διαρκές πολεμικό κινήγι της ... «ασφάλειας»;

Το πιο επικίνδυνο όλων είναι τούτο: Η ψυχολογία του μαζικού, διάχυτου φόβου, ενάντια στους «άλλους», αυτούς που έρχονται «απ' έξω» και «δεν είναι σαν και εμάς», λειτουργεί σαν **αικίνητο**. Αφού ο «άλλος» είναι επικίνδυνος και αιτία φόβου μας, τότε και «εμείς» πρέπει να πάρουμε **προληπτικά** μέτρα ασφάλειας. Έτσι, η βάση της συλλογικής κοινωνικής ζωής δεν είναι πλέον η **κοινότητα** και η διαρκής αναζήτηση αυτής, αλλά, αντίθετα, για να σταθεί στα πόδια της η κοινωνία του φόβου, χρειάζεται τη **διαιρετότητα**. Η διαίρεση προϋποθέτει **φράχτες** και τείχη. Το τείχος όμως μας υπενθυμίζει διαρκώς ότι πίσω του είναι οι «άλλοι» και αυτό ανατροφοδοτεί ένα ακόμη πιο ισχυρό φόβο. Άσε που το τείχος αποκλεισμού, ταυτόχρονα περιτοιχίζει και «εμάς». Αλλά και «εμείς» άραγε είμαστε «καθαροί» ή μήπως έχουν παρεισφρήσει οι «άλλοι» και κινδυνεύουμε μέσα από τα ίδια τα τείχη;

Ας μη το κουράσουμε άλλο: το σχολείο και η κοινωνία που αποκλείουν φτιάχνοντας δήθεν «υγειονομικές ζώνες» κυριολεκτικά και μεταφορικά, οικοδομούν θαυμάσια όσο και εφιαλτικά τη **φασιστική αντίληψη της “καθαρότητας”** και τελικά οδηγούν στο διαρκή θάνατο και στην **ανικανότητα ζωής**. Διότι, όποιος δε θέλει να βλέπει «άλλους», δεν αναπτύσσει την ικανότητά του να ζει με «άλλους». Απομακρύνονται τελικά όλοι από όλους. Ο φόβος και μαζί το μίσος θεριεύουν και γίνονται οι κανόνες της κοινωνικής ζωής.

Με αυτή την έννοια, τα προσφυγόπουλα είναι ανάγκη να καθίσουν στα σχολικά θρανία, όχι μόνο για **λόγους επιβεβλημένης αλληλεγγύης** απέναντί τους, αλλά και –εξίσου!– για **λόγους βοήθειας προς τα παιδιά των ελληνικών οικογενειών**. Αν μεγαλώνει η ικανότητα να ζουν με «διαφορετικούς», μπορούν να ζήσουν και τα ίδια, **έξω** από τον κύκλο των κατασκευασμάτων του φόβου και του μίσους, **μέσα** στην ομορφιά και την πραγματικότητα της ποικιλίας. Οι γονείς για να βοηθήσουν τα παιδιά τους, αν αυτά αγαπούν πρώτα από όλα, και αν θέλουν να τα διδάξουν αγάπη και να τα στηρίξουν να στέκονται στη ζωή τους, θα πρέπει να θυμηθούν τη φράση του **Νίκου Καζαντζάκη** «για να λες ότι είσαι καλός άνθρωπος πρέπει να μπαίνεις στη θέση του άλλου».

Θα συμφωνήσουμε ότι δεν λένε ψέματα όταν ισχυρίζονται ότι δεν είναι φασίστες αυτοί που αντιδρούν. Δρουν όμως καθοριστικά με βάση το επικίνδυνο **στερεότυπο**: «Οι πρόσφυγες κουβαλούν μαζί τους αρρώστιες, φανατισμό, κακοήθεια, κίνδυνο».

Στερεότυπο αποτελεί το να μη θέλουμε ή να μην έχουμε το κουράγιο ή την ικανότητα να καταλάβουμε το τι είναι ο άλλος ή τι αποτελεί μια κατάσταση ή ένα φαινόμενο και να βγάζουμε επιπόλαιο συμπέρασμα από μεμονωμένες εικόνες, που παρουσιάζονται ως «απόδειξη». Δεν είναι μόνο «ο κρυφο-ISIS που κουβαλάει ασθένειες», αλλά και ο «Αλβανός που έχει στο αίμα του την εγκληματικότητα», ο «Πακιστανός που τρώει σκύλους για αυτό τον γαβγίζουν τα σκυλιά», η «Ουκρανέζα που είναι πόρνη», η «γύφτισα που κλέβει παιδιά». Για να ισχυροποιούνται αυτές οι αδιαμφισβήτητες «αλήθειες», αφαιρούνται τα αντικείμενά τους από κάθε ανθρώπινη υπόσταση. Έτσι δε μιλάει κανείς με ονόματα, αλλά με εθνικότητες, σχεδόν σαν βρισιά («ε, Πακιστανέ, πάρε τα πόδια σου και έλα εδώ»).

Ας σκεφτούμε κάποιες αναλογίες. Άραγε οι **«Λαρισαίοι** είναι βιαστές», μιας και είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι «καθωσπρέπει καθημερινοί νοικοκυραίοι» είχαν αιχμαλωτίσει και βίαζαν μια 14χρονη; Ή μήπως οι **«Έλληνες** γενικά είναι ψυχασθενείς», μιας και οι ψυχικές ασθένειες σύμφωνα με διεθνή έρευνα πολλαπλασιάστηκαν στα χρόνια του μνημονίου; Οι **Ολλανδοί** άραγε είναι «παιδόφιλοι», μιας και κάποιος δικαστήριο νομιμοποιεί αντίστοιχα οργάνωση που μιλά για αναγνώριση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων ή μήπως οι **Ιάπωνες** συλλήβδην είναι «παιδεραστές» αφού το νομικό τους σύστημα έχει

κατεβάσει την ηλικία συναινετικού σεξ στα ...13; Μήπως όλοι οι **Αμερικανοί** είναι εξ συστήματος δολοφόνοι, μιας και κάθε τρεις και λίγο κάποιοι παρανοϊκοί γαζώνουν με ριπές αυτομάτου σχολεία σκορπώντας το θάνατο; Οι αυθαιρεσίες είναι προφανείς...

Ας σκεφτούμε το φαύλο κύκλο: Η αποδοχή των **στερεοτύπων** έχει ως μοιραία κατάληξη την **προκατάληψη** και την αδιαλλαξία. Η προκατάληψη επιβάλλει αναγκαστικά τη **διάκριση**, που τελικά θα επιβληθεί και με τη **βία**, που με τη σειρά της θα φτιάξει τη θάλασσα **μίσους**. Ποιος θυμάται αλήθεια και πόσο εμβαθύνουμε στους μύθους και το μίσος για τους «εβραίους που τα ελέγχουν όλα»; Πόσο αλήθεια πολλαπλάσια σημασία είχε, πέραν της στάσης απέναντι στους ίδιους ως εθνική ή θρησκευτική οντότητα, αλλά για τις τύχες της ανθρωπότητας;

Αν λοιπόν υπάρχει αυξημένος κίνδυνος ασθενειών για τα προσφυγόπουλα ας ασχοληθούμε με την αρωγή τους, όπως και με την ανατροπή των μνημονιακών πολιτικών για την υγεία για όλους τους εργαζόμενους, άνεργους, φτωχούς και νέους στην Ελλάδα.

Αλλά ας μη ξεχάσουμε και τον κίνδυνο της ψυχικής ασθένειας της **ανθρωποφοβίας** και της **πνευματικής τύφλωσης**. Αν μη τι άλλο, το οφείλουμε στα παιδιά μας....

ΥΓ: Μόνο θαυμασμός για τους/τις (κατά τα άλλα λειδωρημένους/ες) δασκάλους/ες που καταφέρνουν να δώσουν αυτή τη μάχη μέσα στα σχολεία...